

FI lausuntopyyntö VV

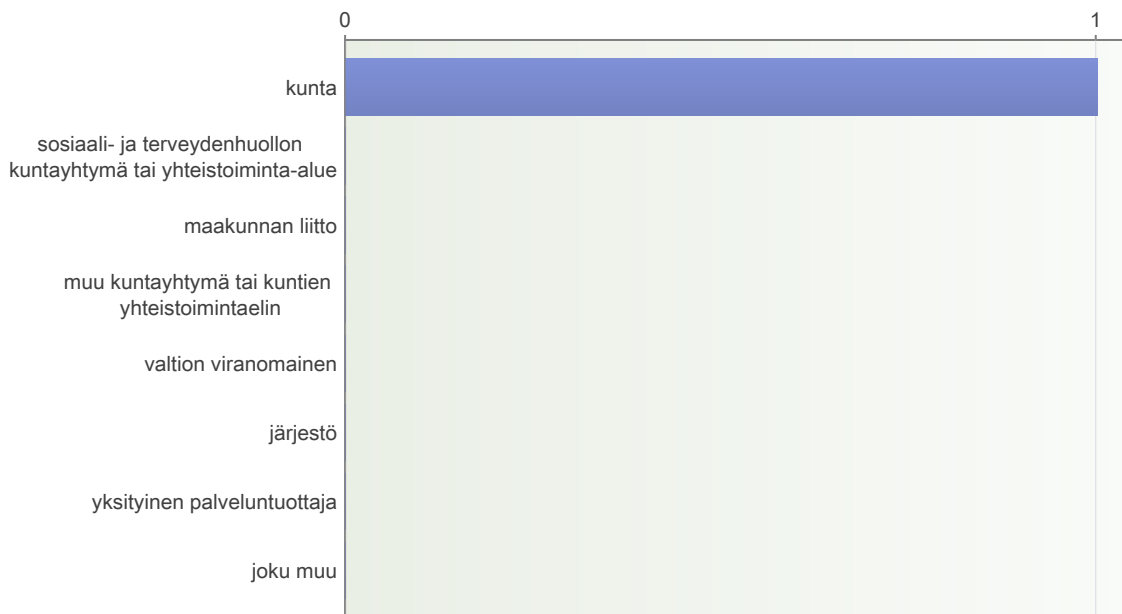
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimitilimessä	Toimielimen nimi
Sulkavan kunta	Rinna Ikola-Norrbacka	rinna.ikola-norrbacka@sulkava.fi	20.3.2017	Kunnanhallitus

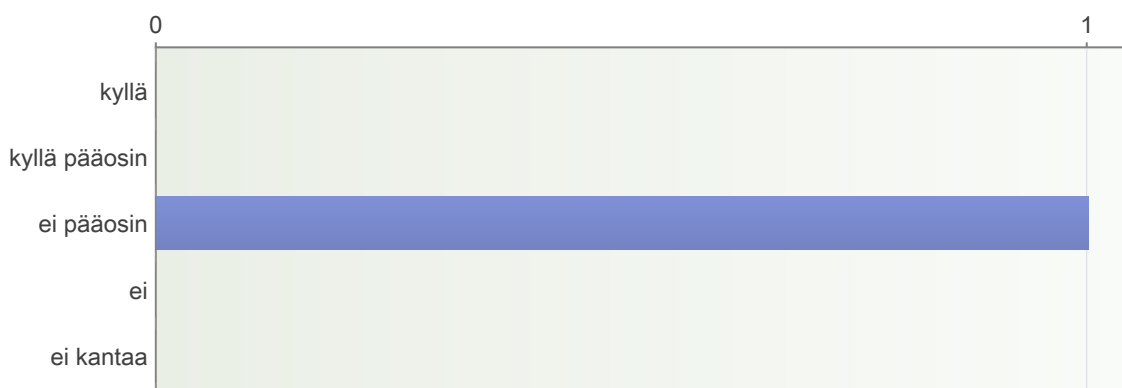
2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sulkavan kunta pitää sote-uudistusta tarpeellisena ja kannattaa valinnanvapauden hallittua laajentamista. Lakiluonnoksessa esitetty malli kaipaa kuitenkin yksinkertaistamista ja selkeytystä. Valinnanvapaus tulisi saattaa käytäntöön asteittain esimerkiksi maakunnallisina pilotteina ja kokeilujen kautta nykyisen palvelusetelilain puitteissa ja käynnissä olevien kokeilujen tuloksia hyödyntäen.

Palvelutuotanto pirstoutuu maakuntien tosiasiallisen ohjausvallan ulkopuolelle ja eri palveluihin syntyy asiakkaan näkökulmasta nykyiseen verrattuna uusia rajapintoja.

Väestön epätasa-arvoisuuteen liittyy useita ulottuvuuksia: koulutukseen, työhön ja työoloihin, tuloihin ja muihin sosiaalisiin tekijöihin liittyvä epätasa-arvo sekä maantieteelliseen palvelujen saatavuuteen liittyvä epätasa-arvo. Nyt lausuttavana olevan valinnanvapauden laajentamisen tarkoituksena on vahvistaa erityisesti perustason palveluja ja turvata ihmisten nykyistä nopeampi hoitoon pääsy ja palvelujen saanti. Tämä tarkoitus on kannatettava. Perustasoa olisi kuitenkin mahdollista vahvistaa myös muutoin kuin valinnanvapausjärjestelmän avulla.

Palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden paranemista on vaikea arvioida. Riippuu palveluntuottajille asetettavista ehdoista ja tuottajien rahoituksesta, syntykö palvelutarjontaa myös harvaan asutuille seuduille.

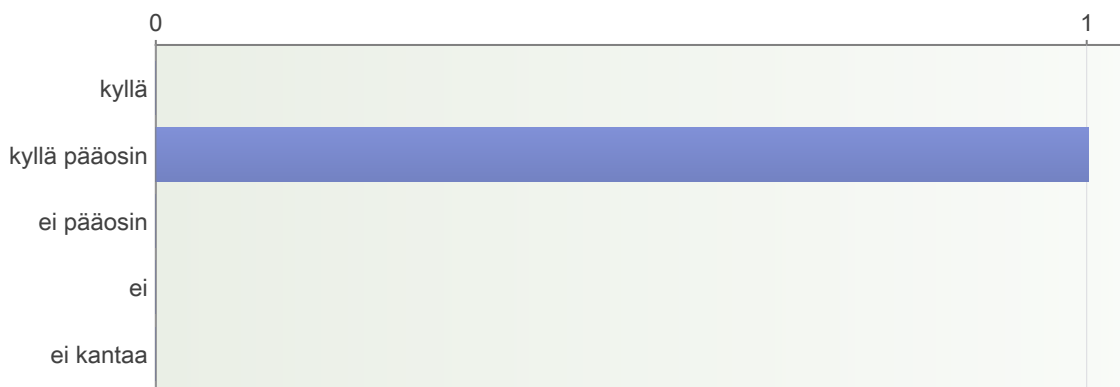
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä on otettava huomioon, että eroihin vaikuttavat merkittävästi myös muut tekijät kuin sosiaali- ja terveyspalvelut sekä niiden saatavuus. Hyvinvoinnin lisäämiseksi maakuntien tulee tehdä tiivistä työtä kuntien kanssa. Palveluita eri alueilla ei ole saatavilla yhdenvertaisesti. Maakuntien tulee voida vaikuttaa palveluiden saatavuuteen reuna-alueilla maakunnan sisällä esimerkiksi määrittelemiensä korvausten (kapitaatio) avulla. Muussa tapauksessa palveluntuottajat keskittyvät suurille kaupunkiseuduille. Alueellinen ja sosioekonominen eriarvoisuus lisääntyy ja terveys- ja hyvinvointierot kasvavat.

On varmistettava, että valinnanvapaus toteutuu koko maassa ja valinnanvapautta määriteltäessä on kiinnitettävä huomiota erityisesti siihen, miten se nopeuttaa hoitoon pääsyä ja lisää yhdenvertaisuutta sekä saa aikaan tervettä kilpailua tuottajien kesken palvelujen laadun parantamiseksi. On määriteltävä, missä sosiaali- ja terveyspalveluissa valinnanvapaus on mahdollinen ja missä ei.

Valinnanvapausjärjestelmä on rakennettava sellaiseksi, että pienten ja keskisuurten toimijoiden mahdollisuudet toimia sote-markkinoilla turvataan. Kokemuksia palvelusetelien käytöstä ja henkilökohtaisesta budjetoinnista on tärkeä hyödyntää jatkotyössä.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnos edistää asiakkaiden vaikutusmahdollisuuksia. Epäselväksi kuitenkin jää, edistääkö uudistus vaikutusmahdollisuuksia aina tarkoituksenmukaisella tavalla. Huoli liittyy erityisesti useita sosiaali- ja terveyspalveluja käyttäviin sekä erityisryhmiin kuten päihde- ja mielenterveys- tai lastensuojelun asiakkaisiin, joiden kyky ohjautua palvelujärjestelmässä ja käyttää maksuseteliä, asiakasseteliä ja henkilökohtaista budjettia voi olla rajoittunut.

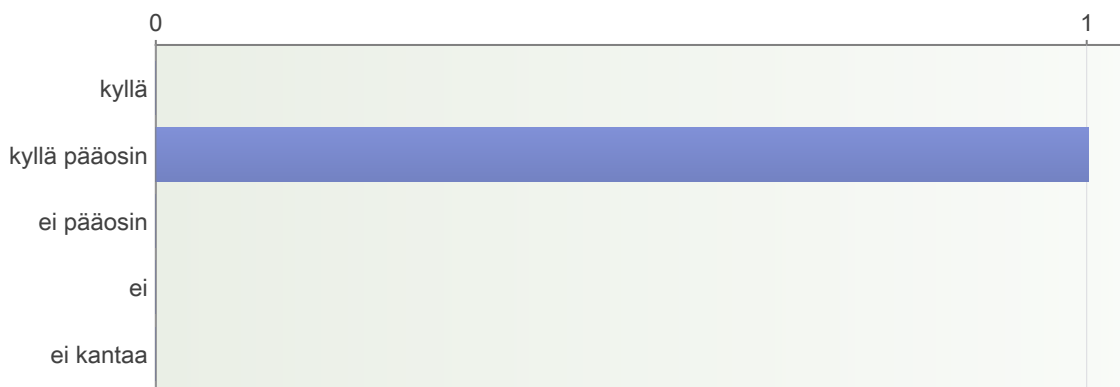
Asiakkaan vaikutusmahdollisuudet omiin palveluihinsa toteutuvat erityisesti alueilla, joilla on valinnan mahdollisuuksia. On kuitenkin tärkeää huomata, että esitettävä valinnanvapausmalli on kansalaisille monimutkainen ja vaikeasti hahmotettava. Sote-palvelujen luonteesta johtuen asiakkailla ja potilailla ei aina ole riittävästi tietoa valintansa perusteeksi.

Lakiluonnoksessa jää epäselväksi, mitkä palvelut ovat valinnanvapauden piirissä ja mitkä liikelaitoksessa. Liikelaitoksen kielto tuottaa valinnanvapauden piirissä olevia palveluita voi hajottaa asiakkaan palvelukokonaisuuden sen sijaan että parantaisi sitä. Esimerkiksi tehostetun palveluasumisen osalta on tärkeää, että asiakas saa suoran valinnan kokonaisuuteen kuuluvat palvelut siinä tehostetun palveluasumisen toimipisteessä, jossa hän on hoidettavana.

Lakiluonnos lähtee siitä, että asiakas voi äänestää jaloillaan, jos on tyytymätön samaansa palveluun. Tämä on lähtökohtaisesti hyvä menettely, mutta voi aiheuttaa ongelmia tilanteessa, jossa todellisia vaihtoehtoja ei esimerkiksi pitkistä etäisyyksistä johtuen ole olemassa. Näissä tilanteissa asiakkaan vaikutusmahdollisuudet ovat vähäiset.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sulkavan kunta pitää hyvänä sitä, että valinnanvapaus vahvistaa hoidon saamista väliaikaisella asuinpaikkakunnalla.

Esityksen mukainen uudistus lisää mahdollisuuksia hakeutua palveluihin ja jos tarjontaa on, asiakas voi valita itselleen sopivan palveluvaihtoehdon. Järjestelmä on monimutkainen, ja omaan tilanteeseen sopivaan palveluun hakeutuminen edellyttää asiakkaan kykyä arvioida omaa tilannetta, palveluntarvetta, verrata sitä tarjolla oleviin palveluvaihtoehtoihin ja hakeutua palveluun.

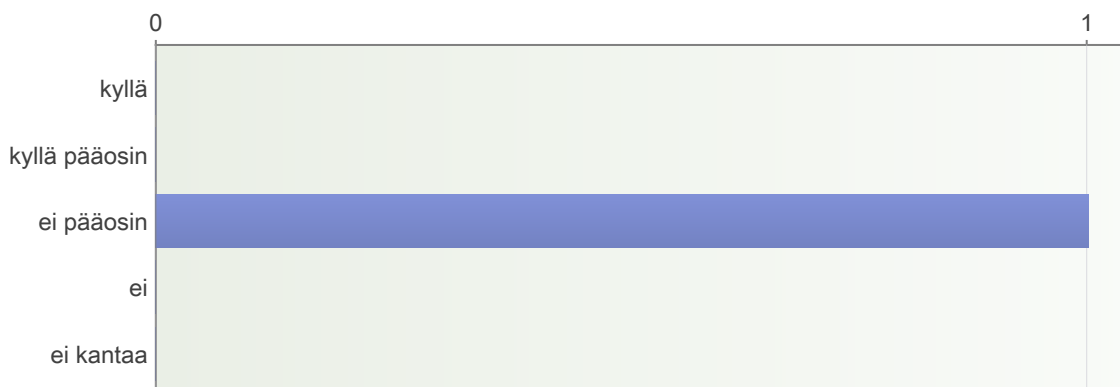
Periaatteessa asiakkaan on mahdollista valita omaan tilanteeseensa sopiva palvelu. Maakunta on velvollinen huolehtimaan palveluohjauksesta ja palvelutarpeen arvioinnista, jos asiakas ei siihen pysty. Jos palvelutarve on erityisen runsas, laaditaan asiakassuunnitelma.

Kun asiakasmaksu on sama ja pysyy kohtuullisena, tämä parantaa suoraa valittavien palvelujen tarjontaa varallisuudesta riippumattomia valinnan mahdollisuuksia niille, jotka eivät pysty käyttämään esim. yksityisiä palveluita. Voi valita nykyistä laajemmin sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottajan ja sen toimipisteen valinnanvapauden piiriin kuuluvissa palveluissa. Lisäksi voi valita omaan tilanteeseen sopivan joko maakunnan omistaman yhtiön, yksityisen yrityksen tai järjestön tarjoaman palvelun.

Haasteena on, miten asiakkaat saavat tiedon eri palvelupisteiden palveluista, palveluun pääsyn ajoista ja palvelujen laadusta erityisesti valinnanvapauden toteuttamisen alkuvaiheessa, koska tarvittavien tietojärjestelmien kehitystyö on vasta aluillaan.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Vastaajien määrä: 1

10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

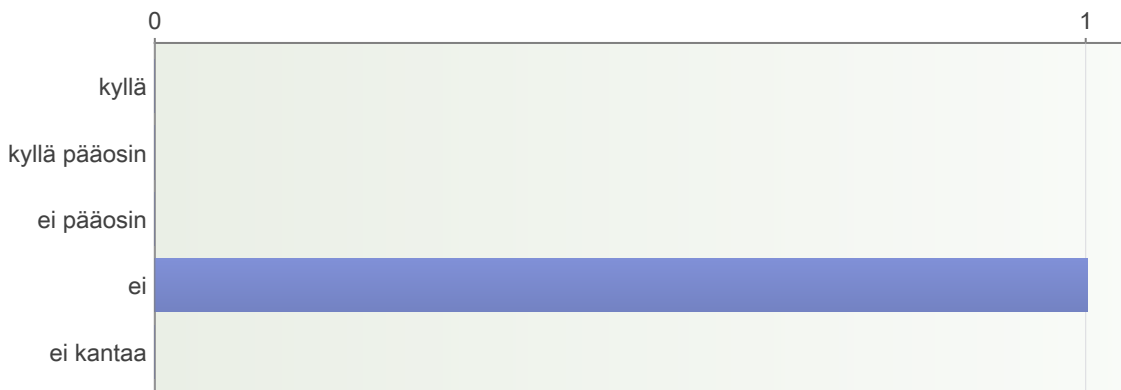
- Sote-järjestämislakiluonnoksen mukaan maakunnan on huolehdittava laaja-alaisesti yhteen sovitettuja palveluita tarvitsevien asiakasryhmien ja asiakkaiden tunnistamisesta, palveluketjujen ja palvelukokonaisuuksien määrittelemisestä sekä asiakasta koskevan tiedon hyödyntämisestä eri tuottajien välillä. Maakunnan mahdollisuudet ohjata tuottajia ovat rajallisia ja vaativat runsaasti yksityiskohtaisia sopimuksia, sopimusten valvontaa ja tuottajakorvausten erityisehtoja. Palveluketjujen toteutumisen seuranta- ja valvontamahdollisuudet ovat rajalliset mm. pitkistä ketjutuksista ja asiakkaiden useista päällekkäisistä ja samanaikaisista palvelutarpeista johtuen. Maksusetelijärjestelmä vaikeuttaa vaikeasti hallittavaa kokonaisuutta. Sopimusten ja tuottajien valvonta edellyttää runsaasti asiantuntijaresursseja.

Palveluketjujen toimivuus edellyttää esteetöntä tiedon kulkua ja yhteen sovitettuja tietojärjestelmiä eri palvelutuottajien välillä ja laajaa alueen palvelutuotannon tuntemista, jotta asiakkaat saisivat sujuvan palvelukokonaisuuden.

Uudistuksessa peruspalvelut jakaantuvat suoraan valittaviin palveluihin ja palvelulaitoksen tuottamiin palveluihin, asiakassetelillä valittaviin palveluihin sekä henkilökohtaisen budjetin palveluihin. Tämä voi monimutkaistaa palveluja tarvitsevan potilaan asemaa nykytilanteeseen verrattuna. Valinnanvapauden toimivuus tulee edellyttämään mittavaa palvelunohjausta ja valvontaa, jotta erilaisissa elämäntilanteissa olevat asiakkaat voivat valinnanvapauttaan käytännössä toteuttaa. Erityisesti laaja-alaisesti palveluja tarvitsevien kohdalla valinnanvapausesitys tuottaa nyky muodossaan suurimmat ongelmat. Palvelujen pirstoutuminen perustason palveluissa tulee muodostamaan erityisen suuria ongelmia juuri heille. On tärkeää varmistaa eri ansaintalogiikalla toimivien sote-keskusten saumaton yhteistyö.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauden toteuttaminen esitetystä muodosta vaikeuttaa kustannusten hillintätavoitteen saavuttamista. Keskeisin syy on se, että malli rajoittaa maakunnan oikeutta päättää palvelujen tuotantotavasta ja ohjata palveluja kokonaisuutena. Kustannusten nousun riskejä aiheuttavat lisäksi ainakin järjestäjien sekä tuottajien ICT-investointikustannukset, maakunnan, maakunnan liikelaitoksen ja tuottajien hallinnolliset tehtävät sekä valinnanvapausmalliin kuuluvat uudet elementit henkilökohtainen budjetti ja maksuseteli sekä suun terveydenhuollon suoran valinnan palvelut.

Mikäli valinnanvapauden laajentaminen lisää kustannuksia, se merkitsee kiinteällä budjettirajoitteella sitä, että palvelujen kattavuutta tai sisältöä täytyy pystyä supistamaan tai palvelujen laatua alentamaan.

Pidemmällä aikavälillä kustannusten kasvun hillintä voi toteutua kilpailuasetelman synnyttämän tuotannollisen tehokkuuden ja alhaisempien kustannusten kautta ja toisaalta kansalaisten suuremman vastuun ottamisen ja omiin palveluihinsa osallistumisen kautta. Palveluntuottajille asetetuista ehdoista riippuen on mahdollista, että palvelujen tuottamistavat muuttuvat innovaatioiden myötä kustannustehokkaammiksi. Merkittävämät kustannussäästöt syntyvät palveluohjauksen ja palvelujen priorisoinnin myötä.

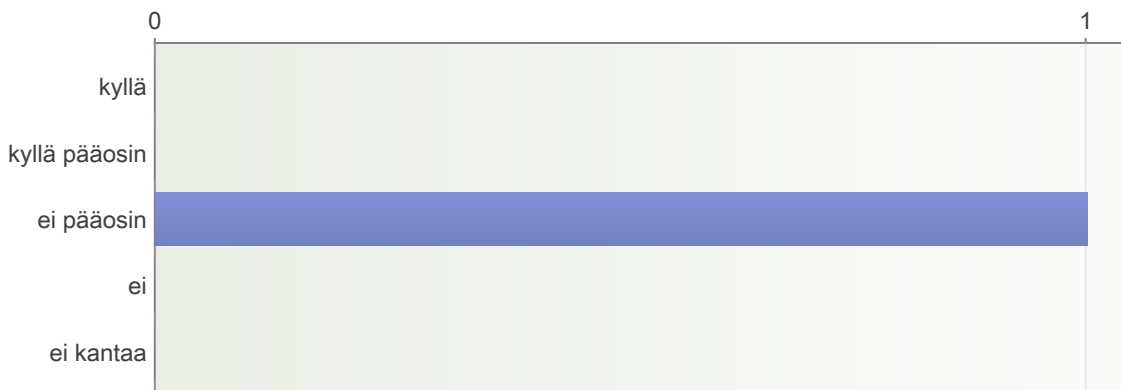
Maakunnalliselle liikelaitokselle jää raskas hallintokoneisto, jonka raskautta monimutkaiset säädökset ja valvontavelvoitteet lisäävät. Lisäksi maakunnan liikelaitos on velvollinen huolehtimaan kaikista niistä palveluista, joita muut tuottajat eivät halua tai eivät kykene huolehtimaan. Vaarana on, että luodaan kallis systeemi, jossa palveluiden käyttö lisääntyy eniten niillä, joka niitä vähiten tarvitsevat.

Palvelujen tarjonnassa tulee esiintymään alueellisia eroja maakuntien välillä ja mikäli palvelujen tarjoajia on vähän, kustannukset kasvavat, etenkin alueilla, jossa etäisyydet ovat suuria ja/tai henkilökuntaa voi olla vaikea saada.

Peruspalvelujen vahvistamisella ja hoitoon pääsyn parantamisella voi olla kustannuksia alentavaa vaikutusta, koska näin on mahdollista välttää erityistason palvelujen käyttöä.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

14. Vapaamuotoiset huomiot.

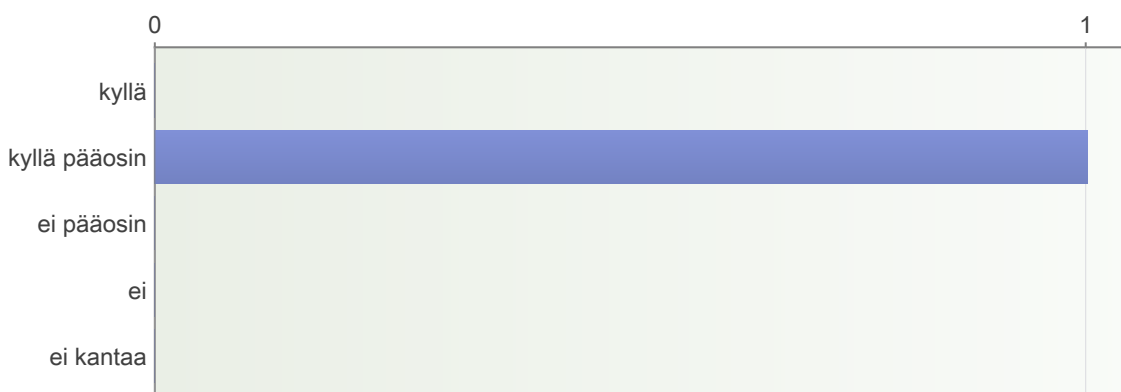
Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapaus tulisi saattaa käytäntöön asteittain ja kokeilujen kautta. Nykyisestä palvelusetelijärjestelmästä luopuminen ei ole perusteltua. Sen käytön laajentamisella ja käynnissä olevia kokeilujen tuloksia hyödyntäen voitaisiin valinnanvapautta lisätä hallitummin. Maakunnilla tulisi olla lakiluonnoksessa esitettävää laajempia mahdollisuuksia päättää keinoista, joita ne käyttävät esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi. Laki ei riittävästi mahdollista maakunnan erityispiirteiden huomioimista palveluiden järjestämisessä.

Maakuntatasolla demokraattinen päätöksenteko toteutuu, mutta palvelutuotannon ohjauksen välineet poliittisen päätöksenteon tasolla monitoimijaisessa tuotantotilanteessa ovat varsin vaatimattomia.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

16. Vapaamuotoiset huomiot.

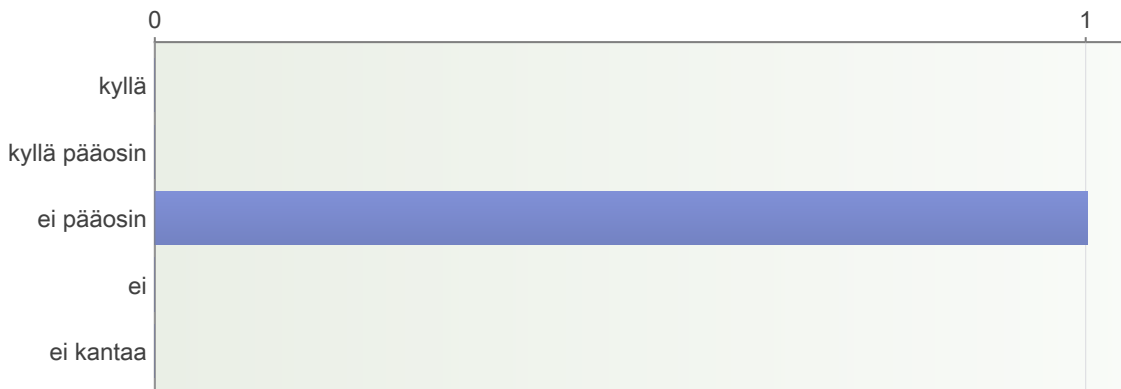
Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapausuudistus luo mahdollisuuksia uudistaa toimintatapoja ja ottaa käyttöön uusia palveluinnovaatioita. Tavoitteen saavuttaminen riippuu siitä, millainen tuottajille maksettava korvausmalli on ja millä tavalla se kannustaa innovaatioihin.

Toimintatapojen muutos ja palveluinnovaatiot edellyttävät palvelukentän syvällisten tarpeiden tunnistamista ja myös tutkimukseen pohjautuvaa toimintamallien sekä uusien innovaatioiden kehittämistä, että tiukassa tuotantotoiminnan hintakilpailutilanteessa tulee olemaan haasteellista irrottaa tähän toimintaan panostuksia.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvuuista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiötettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Ei vastauksia.

19. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

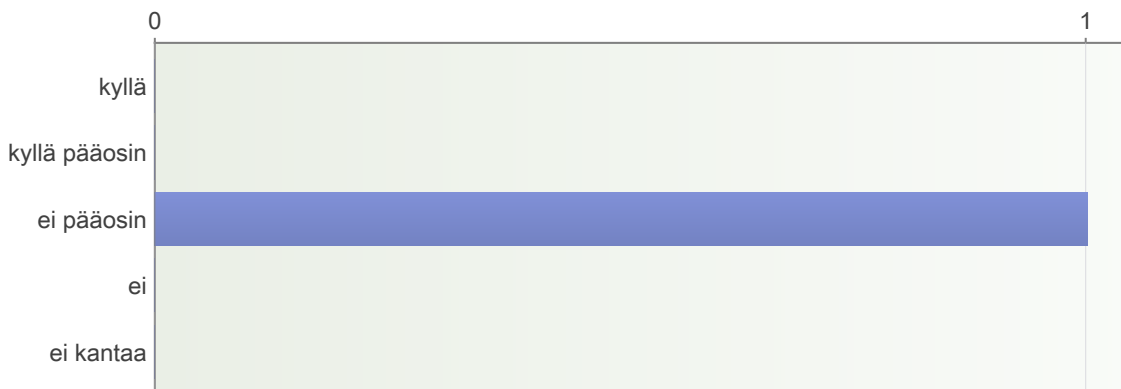
- Laajennettuun perustasoon esitetään kuuluviksi asiakkaan tilapäisesti ja lyhytaikaisesti tarvitsemat sosiaalihuoltolain 14 § 1 momentin mukaiset palvelut. Sosiaalipalveluja tarvitsevan asiakkaan kohdalla on kuitenkin vaikea arvioida, milloin sote-keskukseen hakeutuva asiakas on lyhytaikaisen ja tilapäisen avun tarpeessa ja milloin palvelun tarve on pitkäaikaista.

Sote-keskuksille annettaisiin oikeus tehdä näiden palvelujen osalta hallintopäätökset. Epäselvää on, olisiko sote-keskuksen annettava lyhytaikaisia palveluja asiakkaalle myös maakunnan liikelaitoksen tekemän palveluntarpeen arvioinnin perusteella. Palvelujen erottaminen ko. tavalla lyhytaikaisiin ja tilapäisiin ja toisaalta pidempiaikaisiin on epätarkoituksenmukaista ja voi johtaa päällekkäisiin palvelurakenteisiin ja hidastaa oikeanlaista avun saamista.

Palvelut ja niiden sisällöt olisi tärkeä yksilöidä ja sisällöt määritellä. Lisäksi tulisi täsmentää, mitä palvelukokonaisuudella tarkoitetaan. Perustason ja laajan perustason ero pitää täsmentää ja laajan perustason palvelut tulee yksityiskohtaisesti määritellä. Perustason tulee kantaa ja pystyä kantamaan vastuu asiakkaidensa palvelukokonaisuuksista. Lisäksi tulee varmistaa, ettei synny viranomais tehtävien suhteen päällekkäisiä rakenteita. Lisäksi tasojen sisällöt tulee huomioida myös viranomaisyhteistyövelvoitteiden osalta

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämistä vastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

21. Vapaamuotoiset huomiot.

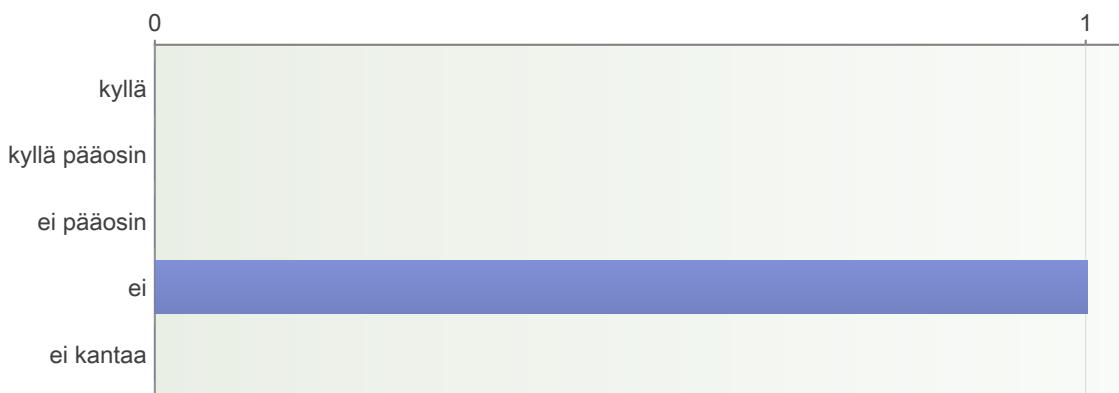
Vastaajien määrä: 1

- Maksusetelijärjestelmä parantaa palvelukokonaisuutta asiakkaiden valinnanvapauden kannalta ja mahdollistaa erikokoisten toimijoiden toimimisen sote-järjestelmässä palveluntuottajana.

Maakunnan näkökulmasta maksusetelijärjestelmä voi olla ongelmallinen järjestämisen hallinnan näkökulmasta, sillä maakunnalla ei ole suoria ohjaus- eikä vaikutusmahdollisuuksia maksusetelipalvelun tuottajaan. Sote-asemien poikkeava toimintatapa maksusetelin käytössä voi muodostua haastavaksi asiakkaiden palvelukokonaisuuksien hallinnan osalta.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

23. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

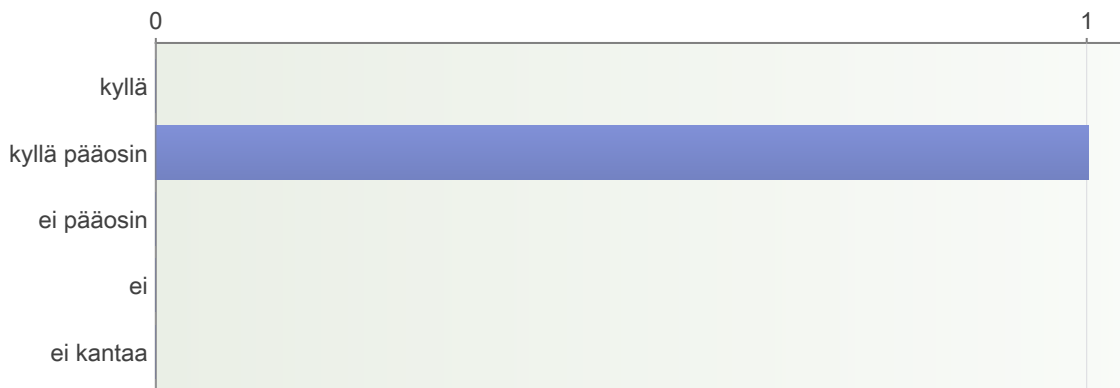
- Velvollisuus maksusetelien antamiseen saattaa vaikuttaa tuottajien halukkuuteen perustaa sote-keskuksia. Maksuseteli lisää suoran valinnan palvelun tuottajan riskiä ja sitä kautta korottaa hintaa, jolla palveluja ollaan valmiita tuottamaan.

Lakiesityksen mukaan sote-keskuksella säilyy kokonaisvastuu asiakkaan palvelukokonaisuudesta, palvelun laadusta ja vaikuttavuudesta sekä maksusetelipalvelun tuottajan tekemistä virheistä silloinkin, kun asiakas käyttää maksuseteliä. Sote-keskuksella ei kuitenkaan ole juuri mahdollisuutta puuttua asiaan, jos se esimerkiksi havaitsee maksusetelipalvelun laadussa ongelmia.

Lakiluonnoksen sanamuoto sote-asemien "osakokonaisuudesta" tulee määritellä tarkemmin selkeyden lisäämiseksi. Suoran valinnan palvelun tuottajalla on vastuu maksusetelipalveluista. Kokonaisvastuun kantaminen on kuitenkin ongelmallista, jos asiakas saa vapaasti valita maksusetelipalvelun tuottajan ilman vastuullisen palvelun tuottajan ohjausta.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

25. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

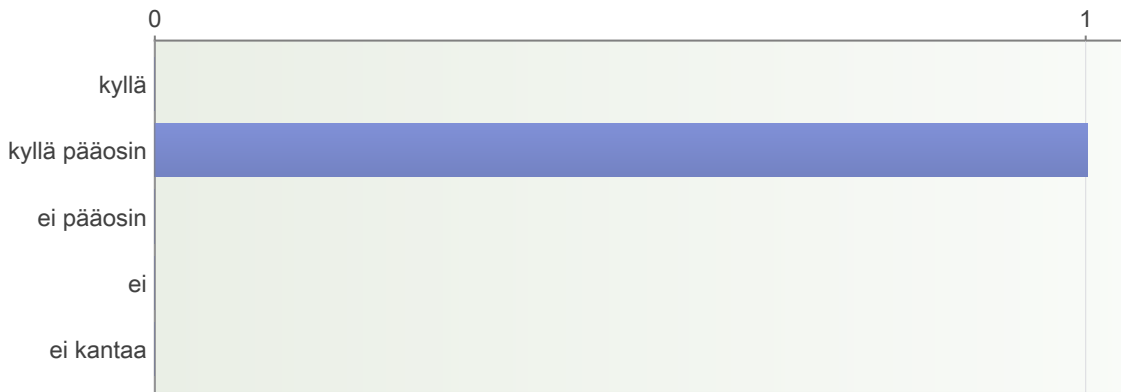
- Asiakkaalla on mahdollisuus vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen maksusetelijärjestelmässä, jos hänellä on riittävästi tietoa sairaudestaan tai muusta palvelun tarpeestaan, kykyä arvioida eri vaihtoehtoja maksusetelin käyttämisessä, riittävästi puolueetonta tietoa tarjolla olevista palveluista ja niiden laadusta sekä kyky tehdä tietoon perustuvia valintoja.

Maksusetelien käyttö edellyttääkin hyvää asiakkaiden ohjausta, neuvontaa ja palveluohjausta. Tämä helpottaa niiden ihmisten hoitoon pääsyä, jotka nykyisin ovat pitkiä aikoja terveyskeskusten jonoissa tai eivät jonojen takia edes hakeudu palveluihin. Nopeammalla hoitoon pääsillä ehkäistään ennalta erikoistason palveluiden tarvetta ja ihmisten terveysongelmien kasautumista.

On kuitenkin toivottavaa, ettei palvelu/hoito pirstaloitu maksusetelijärjestelmään vain sen vuoksi, että asiakas saisi valita enemmän.

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1

27. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaalla on riittävä valinnan mahdollisuus, mutta se ei kaikin osin ole tarkoituksenmukaista. Valintaoikeutta voi olla tarpeen rajata jossain tilanteissa, esimerkiksi silloin, kun lastensuojelun tai päihde- ja mielenterveyspalvelujen saaminen viivästyy asiakkaan itsensä tai hänen läheistensä tekemien valintojen seurauksena. Sosiaalipalvelujen erityistason palvelujen valinnan vapauden laajennuksen vaikutuksia palvelujärjestelmälle ei ole riittävästi arvioitu. Laajan valinnan vapauden ulottaminen sosiaalipalvelujen erityispalveluihin voi tuottaa ei-aiottuja seurauksia palveluihin

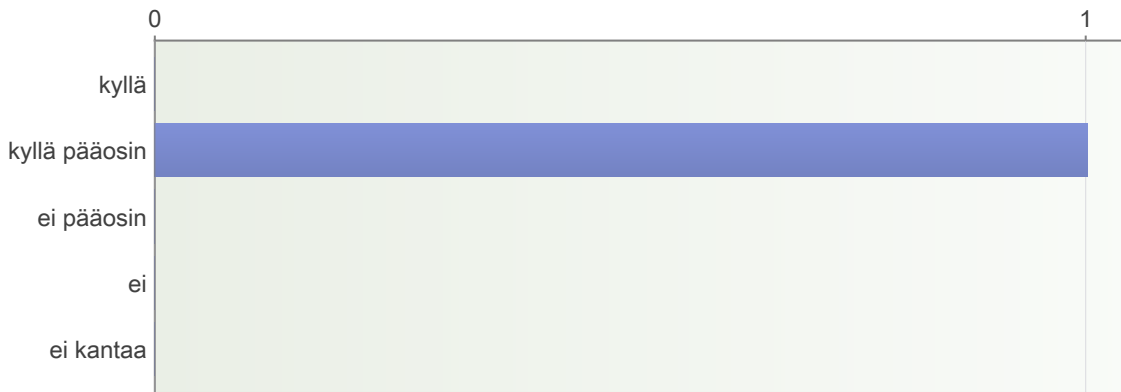
Esityksen mukaan asiakkaat voivat hakeutua myös toisen maakunnan liikelaitoksen erikoistason palveluihin, kuten nykyisinkin on mahdollista käyttää valiten erikoissairaanhoidon palveluja.

Pidemmällä aikavälillä keskussairaalat, jotka ovat maakuntiensä julkisesti rahoitettuja erikoistason palveluyksiköitä, voivat olla nykyistä voimakkaammin kilpailutilanteessa, varsinkin kun sairaalat kuuluvat palveluiltaan eri ryhmiin ja osa sairaaloista perustaa joillekin erikoissairaanhoidon erikoisaloille palveluitaan tarjoavia yhtiöitä (mm. sydänsairaalat ja ortopediset sairaalat).

Julkisesti rahoitettuja erikoistason liikelaitosten ja niiden yhtiömuotoisten toimipisteiden markkinointimahdollisuuksia ja -rajoituksia eikä kuluttajansuojaa ei ole juuri tarkasteltu perusteluissa. Tarkastelu ei ulotu myöskään asiakas- / potilasvirtojen lähitulevaisuuden arviointiin ja virtaumamuutosten aiheuttamiin vaikutuksiin ja vaikutusten ennakkointiin keskussairaalaverkolle.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

29. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakasseteli lisäisi asiakkaiden valinnanvapautta oleellisesti. Asiakkaan oikeuksien näkökulmasta jää kuitenkin epäselväksi, miten asiakassetelillä hankittavat palvelut määritellään eli kuinka varmistetaan se, että asiakas tietää, millaista palvelua hän on oikeutettu saamaan. Palvelusetelijärjestelmässä kunta määrittää palvelun sisällön ja asettaa palveluntuottajan hyväksymiskriteerit. Maakunnalla pitäisi olla mahdollisuus asettaa hyväksymiskriteerit asiakassetelipalvelun tuottajalle.

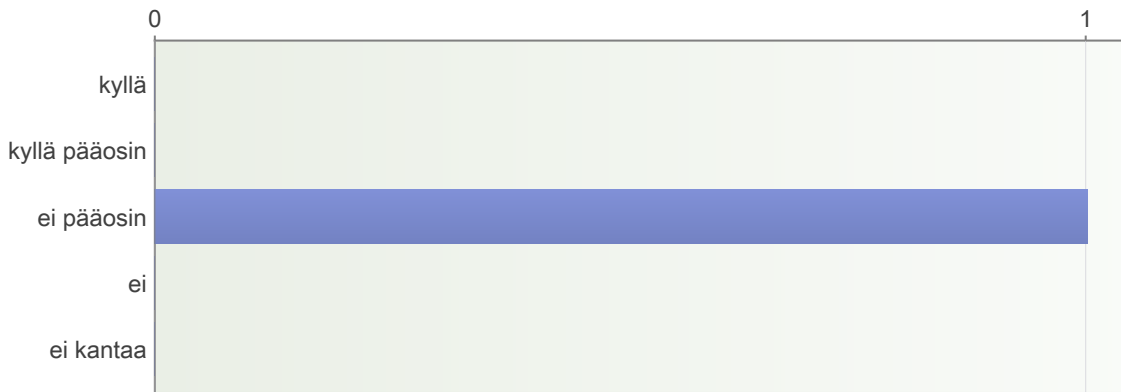
Säädöksessä on kuitenkin määriteltävä myös se mahdollisuus, että asiakas voi halutessaan kieltäytyä asiakassetelistä. Tällöin on ilmeistä, että maakunnan liikelaitoksen on kyettävä tarjoamaan palvelu ja osoitettava palvelu muulla tavoin.

Maakunta joutuu yhtiöittämään sellaiset omat palvelunsa, joissa maakunta käyttää asiakasseteliä. Jos asiakas ei halua käyttää asiakasseteliä, maakunnan liikelaitos joutuu tarjoamaan palvelun muulla tavoin. Miten tämä toteutuu käytännössä, jos maakunnan näiden palvelujen yhtiössä kaikki asiakaspaikat ovat täynnä eikä muuta korvaavaa toimintaa ole. Tilanne on vaikea palveluiden kannattavuuden näkökulmasta, sillä myös maakunnan yhtiö kilpailee markkinoilla, mutta joutuisi kuitenkin ylläpitämään palveluja siltä varalta jos asiakas ei valitsekaan palvelua asiakassetelillä.

Asiakassetelillä asiakas voi hankkia tarvitsemansa palvelun kaikista valvontaviranomaisen ylläpitämästä palveluntuottajarekisteröidyistä palvelun tuottajista koko maan alueella.

30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

31. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

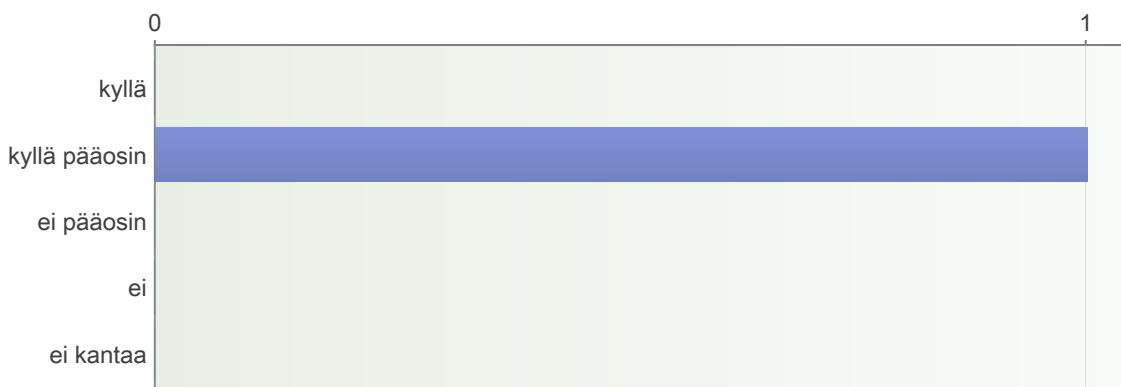
- Asiakassetelituottajien ohjaaminen on vaikeaa. Lakiluonnoksessa jää kaiken kaikkiaan epäselväksi maakunnan liikelaitoksen, maakunnan, sote-keskusten sekä erilaisin ostopalvelusopimuksin ja setelijärjestelyin toimivien palveluntuottajien tosiasialliset hankinta- ja alihankintasuhteet ja maakunnan tosiasialliset ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet.

Asiakassetelin ja käytössä olevan palvelusetelin välillä on eroja. Palveluseteli on määrärahasidonnainen palvelu, johon asiakkaalla ei ole subjektiivista oikeutta. Palvelusetelin arvo voi määräytyä tulosidonnaisesti. Nykyisessä lainsäädännössä korostetaan kunnan päätösvaltaa järjestämistavan valinnassa, koska palvelusetelijärjestelmän hallinnointiin sisältyy aina kustannuksia. Maakunnalla tämä sama harkintavalta säilyy pääosin, mutta valtioneohjaus korostuu nykyistä enemmän. Maakunta ei pysty laajentamaan palvelusetelijärjestelmää asteittain, kuten nykylainsäädäntö on mahdollistanut.

Lakiluonnoksen perusteella asiakasseteliin ei sisältyisi määrärahasidonnaisuuden periaatetta. Asiakkaalle on myönnettävä asiakasseteli, mikäli asiakas täyttää palvelun saamiselle asetetut ehdot. Tämä osaltaan kaventaa maakunnan harkinta-/ohjausvaltaa.

32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1

33. Vapaamuotoiset huomiot.

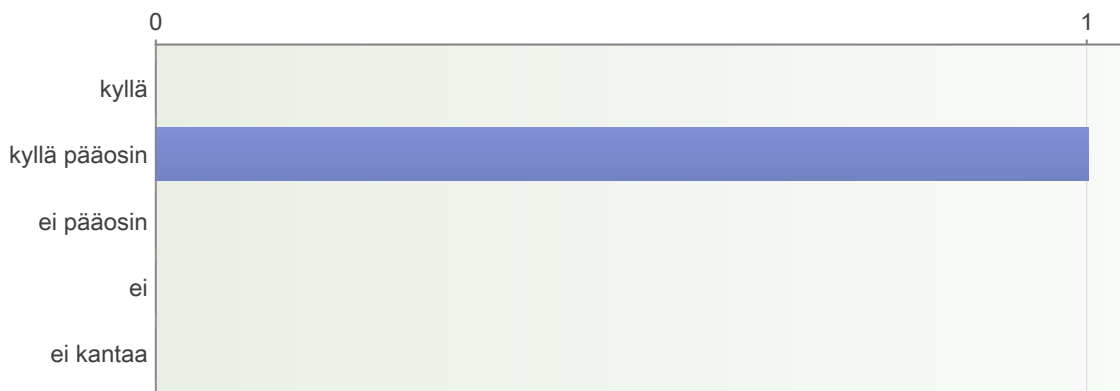
Vastaajien määrä: 1

- Esityksen mukaan maakunta päättää muut kuin suoran valinnan palveluihin kuuluvat sosiaali- ja terveyspalvelut, joiden järjestämisessä se käyttää asiakasseteliä. Kuitenkin suoran valinnan palveluista maakunnalla on mahdollisuus vaikuttaa sen volyymiin ainoastaan siltä osin kuin maakunta määrittelee suoran valinnan palvelut lain 15 §:ssä määriteltyä vähimmäistasoa laajemmaksi.

Lakiluonnoksen yksityiskohtaisten perustelujen mukaan 15 % kokonaiskuluista tulisi olla asiakassetelin piirissä palveluista, jotka eivät ole kiireellisiä, julkisen vallan käyttöä, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain ja terveydenhuoltolain mukaan tehtävän harvinaisuuden, vaativuuden tai suurten kustannusten perusteella keskitettäviä palveluita tai joita ei toteuteta henkilökohtaisen budjetin avulla. Tällaisen prosenttiosuuden määrittäminen ei perusteltua. Tämän sijaan asiakassetelin piiriin tulisi ulottaa palvelut, joissa markkinoiden hyödyntämisen edellytykset ovat suurimmat. Näiden palveluiden valinnassa palveluiden käyttäjät ovat kyvykkäitä ja halukkaita valitsemaan palvelut itse tai omaisensa/läheistensä kanssa.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

35. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Henkilökohtainen budjetti antaa asiakkaalle hyvin laajat mahdollisuudet tarvitsemiensa palvelujen toteuttamiseen. Sen soveltamisala ja velvoittavuus on laaja ja sen käyttöön on esityksen mukaan tarkoitus siirtyä välittömästi lain tullessa voimaan vuonna 2019. Tämä tarkoittaa sitä, että maakunnan tulee valmistautua uudistukseen jo vuodella 2018. Tämä voi olla monessa maakunnassa haasteellista. Suomessa ei ole kokemusta henkilökohtaisen budjetin laajasta käytöstä. Lisää kokeiluja tarvitaan, jotta malliin liittyviä ongelmia kyetään korjaamaan.

Asiakassuunnitelmaan perustuva henkilökohtainen budjetointi tukee valinnanvapauden toteutumista myös laajan palvelutarpeen asiakkailta. Pykälän 2 momentin mukaan maakunnalla olisi mahdollisuus tarjota henkilökohtaista budjettia myös muille asiakasryhmille kuin iäkkäille ja vammaisille henkilöille ja tämä laajentaa henkilökohtaisen budjetoinnin mahdollisuuksia.

Asiakassetelin tai henkilökohtaisen budjetin kautta voi hankkia tarvitset palvelut tuottajan kaikista valvontaviranomaisen ylläpitämästä palvelun tuottajarekisteröidyistä palvelun tuottajista koko Suomen alueella. Maakunta päättää palvelusta, joita voi saada palvelutarpeen arvioinnin jälkeen.

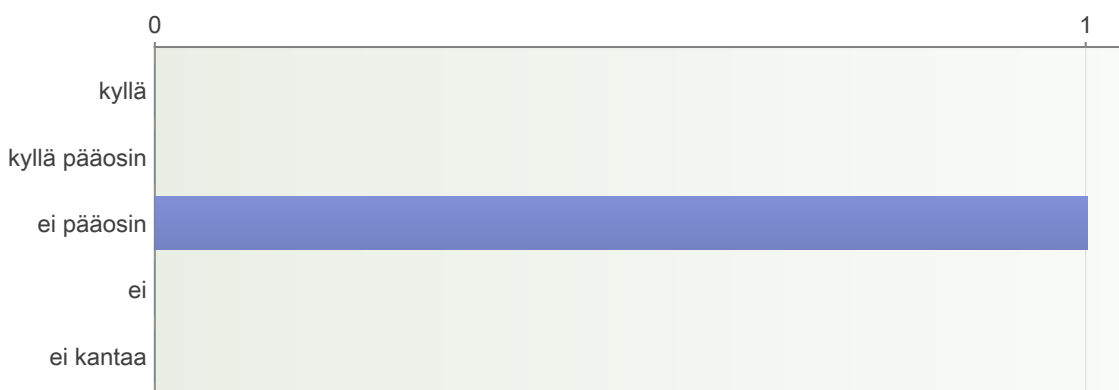
Henkilökohtaisella budjetilla ei voi saada palveluja maakunnan liikelaitokselta. Tämä voi muodostua asiakkaan palvelukokonaisuuden kannalta ongelmalliseksi erityisesti tilanteissa, joissa markkinat eivät toimi. Asiakkaalla ei olisi tällöin mahdollisuutta yhdistellä maakunnan liikelaitoksen ja muiden palveluntuottajien tuottamia palveluja. Rajaus voi toimia asiakassetelin osalta, mutta henkilökohtaisen budjetin osalta rajaus voi olla epätarkoituksenmukainen.

Henkilökohtaisen budjetoinnin toteutuminen vaatii vahvaa palveluohjausta runsaasti palveluja käyttävissä asiakasryhmissä. Keskeistä on varmistaa se, että tilanteissa, jossa asiakkaan, omaisten ja palveluohjauksen näkökulmat eroavat toisistaan, varmistetaan asiakkaan tahdon ja edun toteutuminen.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

37. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

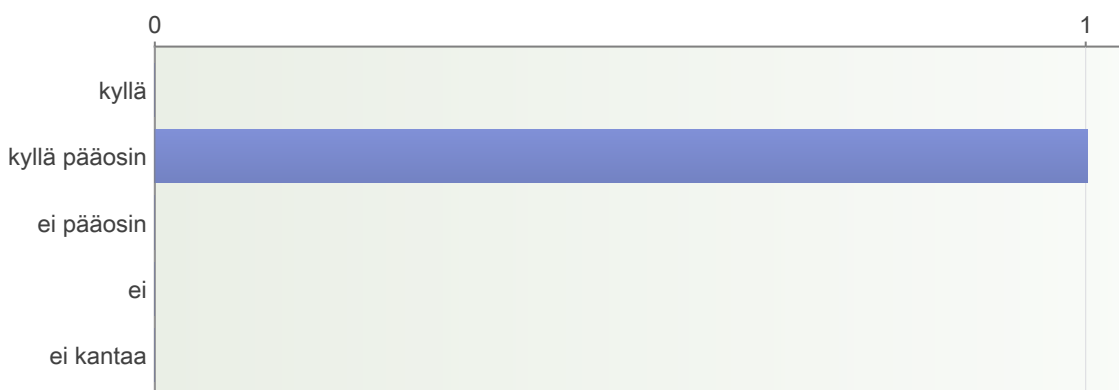
- Esitykseen tuetusta päätöksenteosta ei sisälly minkäänlaista vaikutusten arviointia. Jatkovalmistelu edellyttää kustannusvaikutusten realistista arviointia. Kun tehtävään nimettävä henkilö ei voisi olla palvelus- ja toimeksiantosuhteessa palvelun järjestäjään eikä tuottajaan, tukea tarjoavan henkilöiden saatavuus voi osoittautua ongelmalliseksi. Perusteluissa esitetty arvio siitä, että tuettu päätöksenteko voitaisiin toteuttaa vapaaehtoisvoimin ja maakuntien välisenä ns. vaihtotyönä, on epärealistinen. Kyseessä on ammatillista osaamista edellyttävä tehtävä, josta muodostuu väistämättä kustannuksia.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisella on velvollisuus palveluohjaukseen ja neuvontaan. Eri toimijoiden tulee varmistaa, että he tuntevat hyvin palvelujärjestelmän sekä osaavat avustaa neutraalisti päätöksenteossa.

Tuetun päätöksentekoon osallistuvan ammattihenkilön rooli ja juridinen asema ovat epäselviä. Lakivalmistelussa on selkeytettävä, rinnastetaanko tuki edunvalvontaan tai laajennettuun edunvalvontaan. Samalla on selkeytettävä sitä, mikä on tuetun päätöksenteon suhde maakunnan ammatilliseen palveluohjaukseen. Lisäksi on huomioitava se, miten varmistetaan asiakkaan tietosuoja tuetussa päätöksenteossa.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

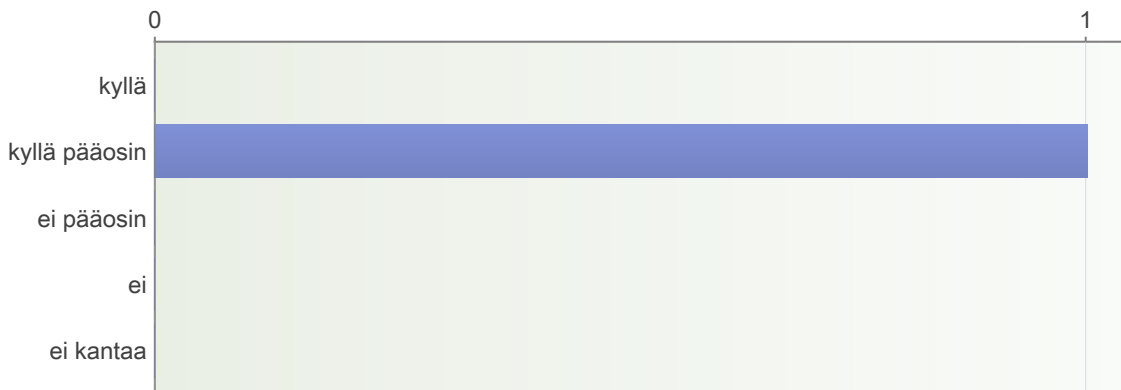
39. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistuksen tavoitteiden kannalta hyväksymismenettely on tarkoituksenmukainen. Tuottajien sopimus- ja hyväksymismenettelyt tuovat maakunnalle runsaasti hallinnollista työtä ja edellyttävät osaamista sopimusoikeudellisista asioista. Lisäksi tarvitaan myös asiantuntijaresursseja.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

41. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maksuseteli- ja henkilökohtaisen budjetin palvelutuottajat eivät tee sopimusta suoran valinnan tuottajan eivätkä maakunnan kanssa. Tämän vuoksi niiden ohjaaminen on vaikeaa. Lainsäädännössä tulisi olla mekanismi, jolla maakunta tai suoran valinnan tuottaja voisi puuttua henkilökohtaisen budjetin tai maksusetelipalvelun tuottajan toimintaan suoraan, jos havaitaan laadullisia tai muita puutteita.

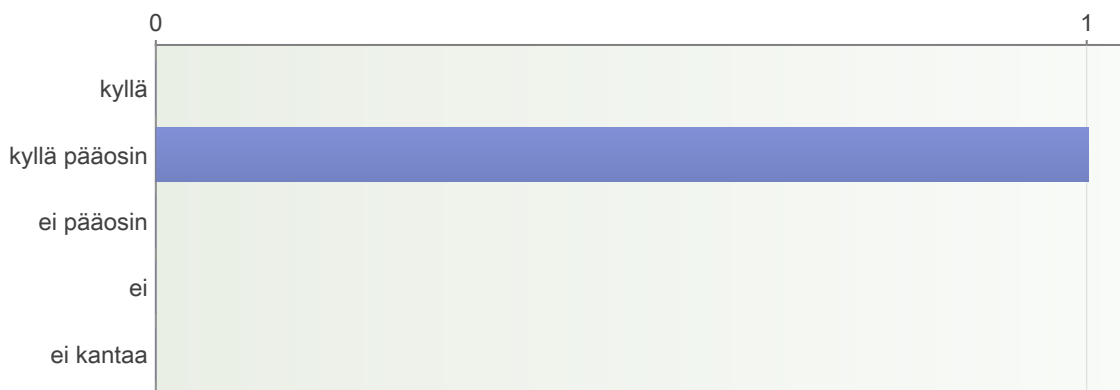
Suoran valinnan palveluja tuottaisivat maakunnan liikelaitoksen yhtiöt sekä yksityiset palvelun tuottajat. Maakunta hyväksyisi suoran valinnan palvelun tuottajat 7 luvussa säädetyn hyväksymismenettelyn mukaisesti ja tekisi niiden kanssa sopimukset suoran valinnan palvelujen tuottamisesta. Maakunnalla olisi merkittävä rooli siinä, että se voisi lisäksi päättää, että suoran valinnan palveluihin kuuluu muitakin kuin pykälässä mainittuja palveluja. Maakunta voisi päätöksellään laajentaa palveluvalikoimaa laissa säädetystä vähimmäistasosta ja toimia maakunnan tavoitteiden suuntaan.

Tämä koskee myös ennaltaehkäisevää toimintaa ja terveystarkastuksia, kun maakunta voi määritellä pykälän 4 momentin sekä lain 30 §:n mukaisesti, mitä ennaltaehkäisevää toimintaa ja terveystarkastuksia suoran valinnan palveluissa tehdään.

Palveluntuottajan 39 §:ssä määritelty sopimuksen irtisanomisaika on lyhyt eikä jätä maakunnalle riittävästi aikaa palveluntuotannon uudelleen organisoimiseksi. 36§:ään sisältyy vaikeasti tulkittavia sopimusehtoja, joiden sitovuus on epätarkka ja sopimusperusteinen valvonta on vaikeaa. 38 §:ään sisältyvä säännös sopimuksen yksipuolisesta muuttamisesta on epätavallinen, ja palveluntuottajan kannalta riskialtis.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

43. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan mahdollisuus asettaa tuottajille asukkaiden palvelun tarpeesta johtuvia ehtoja ja tarvittaessa muuttaa niitä on kannatettava. Palveluntuottajille annettavat velvoitteet raportoida tietoja, joiden perusteella asiakkaat voivat käyttää valinnanvapauttaan ja tehdä valintoja, ovat tarpeellisia.

Palvelun tuottajan velvoitteet voivat kuitenkin luoda kynnyksen palveluntuottajaksi ilmoittautumiselle, varsinkin pienten tuottajien osalta. Tuottajien velvoitteet karsivat jo toimivia yrityksiä ja nostavat pienten yritysten kynnystä markkinoille tulon. Kyse on erityisesti tietojärjestelmiin liittyvistä vaatimuksista sekä raportointivelvoitteista.

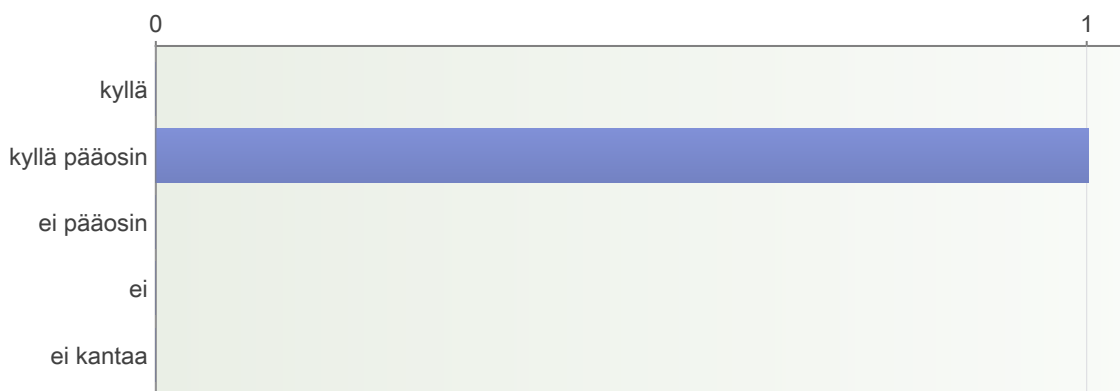
Palvelujen laatua ja saavutettavuutta koskevat vaatimukset voivat koskea muun muassa laatumittareiden käyttöä ja niiden perusteella määriteltyä vähimmäistasoa, palvelutoiminnan henkilöstömitoitusta ja vastaanottoaikoja. Kukin maakunta voi määritellä näitä ja muita vaatimuksia alueen väestön, olosuhteiden ja elinkeinorakenteen tarpeita vastaavasti.

Jotta asiakas voi valita, hänellä pitää olla tieto vaihtoehtoista arvioituna samoin kriteerein ja ymmärrettävässä muodossa. Luotettavan vertailun varmistamiseksi keskeiset kriteerit (hoidon ja hoivan laatu) pitäisi määritellä laissa.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1

45. Vapaamuotoiset huomiot.

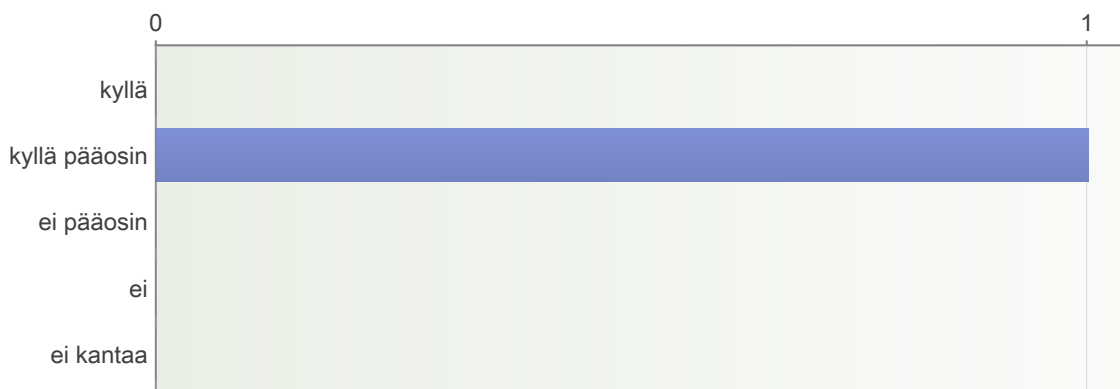
Vastaajien määrä: 1

- Esityksen mukaan suoritettavat korvaukset perustuisivat suoran valinnan palveluja tuottavien sote-keskusten ja suunhoitoyksiköiden kiinteään korvaukseen, joka perustuu listautuneiden asiakkaiden määrään ja hyvinvointiriskiin. Lähtökohta on hyvä ja kannustaa asiakkaiden kokonaisvaltaisempaan hoitoon. Optimaalinen suhde tullaan kuitenkin näkemään vasta käytännön kautta.

Maakunnalla tulee olla mahdollisuus huomioida alueelliset erityistarpeet ja maakunnan sisällä tulee voida olla tarvittaessa erisuuruisia kapitaatiokorvauksia esimerkiksi alueellisten tarpeiden mukaan palveluiden turvaamiseksi maakunnan eri osissa. Tämä asia on erityisen tärkeässä roolissa Sulkavan kunnan kaltaisessa saaristokunnassa.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

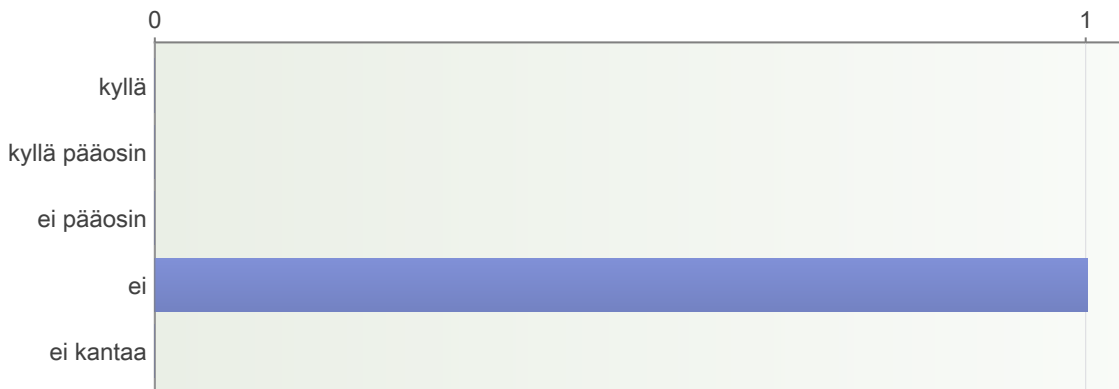
47. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Erityisesti tulee huolehtia siitä, että kannustinperusteiset korvaukset kohdentuvat vaikuttavasti ja terveyttä ja hyvinvointia edistävästi. Hyvinvointiriskin käsite ja mittaaminen vaativat lisämäärittelyä. Korvausta voidaan täydentää hoidon ja palvelun onnistuneisuuden perusteella kannustimilla/sanktioilla. Joissakin palveluissa voisi käyttää osittain suoriteperusteisia korvauksia.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

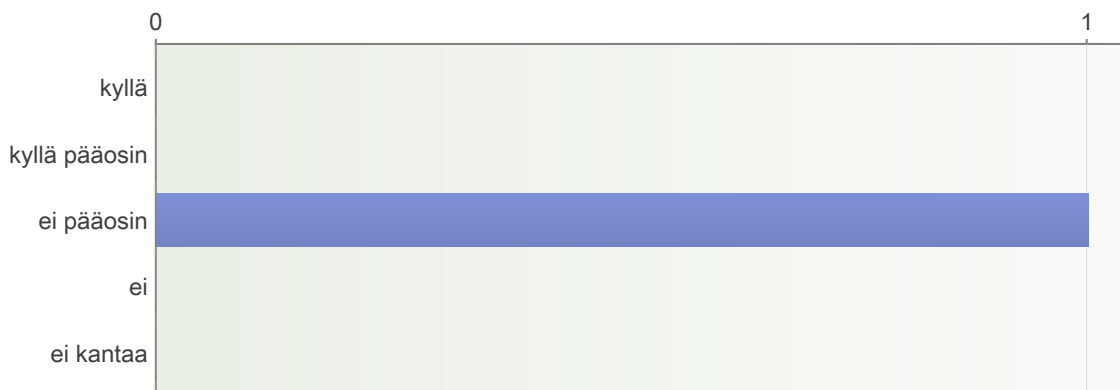
49. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tarvittavien tietojärjestelmämuutosten suunnittelu voi käynnistyä vasta lainsäädännön toiminnallisten yksityiskohtien selkiytyttyä. Tietojärjestelmämuutosten hallittu toimeenpano edellyttää selkeää vastuunjakoa sekä riittävää aikataulua. Laajojen tietojärjestelmämuutokset toimeenpano ja käyttöönotot edellyttävät kokemusten perusteella n. 3-5 vuoden siirtymäaikaa. Jos laki tulee voimaan annetussa aikataulussa, maakunnan täytyisi aloittaa merkittäviä valinnanvapauteen liittyviä valmistelutoimia jo vuonna 2018. Tällaisia olisivat mm. suoran valinnan palveluntuottajien ilmoittautumisten vastaanottaminen vähintään 6 kk ennen lain voimaantuloa, ja asiakkaille valinnanvapaudesta informointi 2 kk ennen lain voimaantuloa. Myös palveluntuottajien kanssa tehtävät sopimukset sekä samalla myös hyväksymiskriteerit ja hinnoitteluperusteet olisi oltava määriteltyinä vähintään puoli vuotta ennen lain voimaan tuloa. Samoin asiakaseteleihin ja erityisesti henkilökohtaiseen budjettiin liittyen täytyisi tehdä kriteeristöjä, päätöksiä palveluista joissa asiakasseteli otettaisiin käyttöön, huolehtia maksatusjärjestelmistä jne. Aikataulua ei ole mahdollista toteuttaa.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

51. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauslainsäädäntö kaventaa maakunnan mahdollisuuksia käyttää järjestämisvastuuseen liittyvää valtaa ja toteuttaa järjestämisvastuutaan.

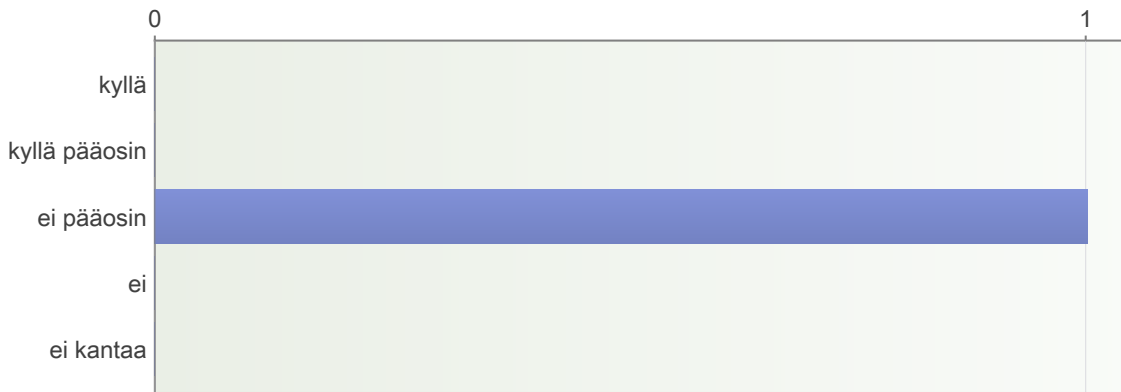
Valinnanvapauslaki vaikuttaa merkittäväällä tavalla maakunnan palveluiden organisointiin, hallintoon ja johtamiseen. Yhtiöittäminen voi kaventaa vaaleilla valittujen luottamushenkilöiden päätösvaltaa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämisessä.

Valinnanvapauden toteuttaminen vaikeuttaa maakunnan, sen liikelaitoksen ja yhtiöiden talousarvioiden tekemisen ja niiden toiminnan ennakoitavuutta. Tämä voi vaarantaa maakunnan taloudellisen toiminnan.

Valinnanvapauslaki hajauttaa toimivan järjestelmän etenkin 24/7 päivystyksen turvaamisen osalta, jos yksityisillä toimijoilla ei ole päivystysvelvollisuutta. Tällä hetkellä päiväaikainen päivystys hoidetaan kunnissa ja ilta- ja yöaikainen sekä viikonloppupäivystys yhdessä koko maakunnan lääkäreiden yhteistyönä. Tämä ei välttämättä toteudu enää valinnanvapauslain ollessa voimassa.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

53. Vapaamuotoiset huomiot.

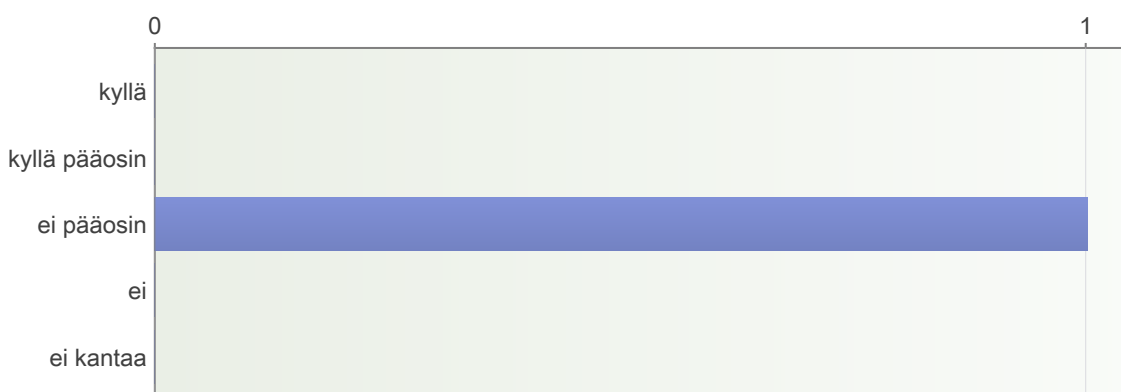
Vastaajien määrä: 1

- Haja-asutusalueilla/pienissä kunnissa palveluverkosto voi heiketä merkittävästi, ellei asiaan kiinnitetä erityistä huomiota. Tuottajille asetettavat vaatimukset karsivat erityisesti suoran valinnan palvelujen tuottajista pois pienet yritykset.

Se kuinka laajaksi suoran valinnan palvelu maakunnassa määritellään, voi vaikuttaa markkinoiden syntymiseen ja erilaisten toimijoiden mahdollisuuteen tuottaa palvelukokonaisuuksia. Alihankinta tai verkostoitunut palvelutuotanto mahdollistaa erikokoisten yritysten tai ammatinharjoittajien kyvyn tuottaa palveluja. Suoran valinnan markkinoiden syntyyn ja palveluiden turvaamiseen eri alueilla tulee pystyä vaikuttamaan myös maakunnan sisällä vaihtelevalla korvauksella.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Ei vastauksia.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tuottajiksi voi ilmoittautua kaikki toimijat, jotka täyttävät kriteerit ja ovat rekisteröityneitä. Sairaalapalveluissa ja erityisen vaativissa sosiaalipalveluissa tuottajien pitää olla akkreditoituja kansainvälisten standardien mukaisesti. Tämä todennäköisesti karsii voimakkaasti pienet toimijat pois markkinoilta. Alkuvaiheessa pieniä toimijoita tulee henkilökohtaisen budjetin sekä maksusetelipalveluihin, jos maksusetelipalveluissa on mukana myös sosiaalipalveluja. Todennäköistä on, että mittakaavaetujen ja fuusioiden myötä nämä markkinat keskittyvät tulevaisuudessa suuremmille tuottajaorganisaatioille. Erityisesti pienille tuottajille markkinoille tulon kynnyksiä ovat tietojärjestelmäpalveluihin liittyminen sekä moninaiset raportointivelvoitteet varsinkin, jos tuottajat eivät voi hyödyntää maakunnan tarjoamia yhteisiä tietojärjestelmiä.

Verkostoitunut tuottamistapa tulee varmistaa, jotta erikokoisilla toimijoilla on mahdollisuus päästä markkinoille. Lakiluonnoksessa 17 § tulee olla selkeämpi ja siinä on avattava tarkemmin sitä, mitä tarkoittaa osakokonaisuus ja mikä on maksusetelin ja sopimuksellisten palveluiden suhde.

57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

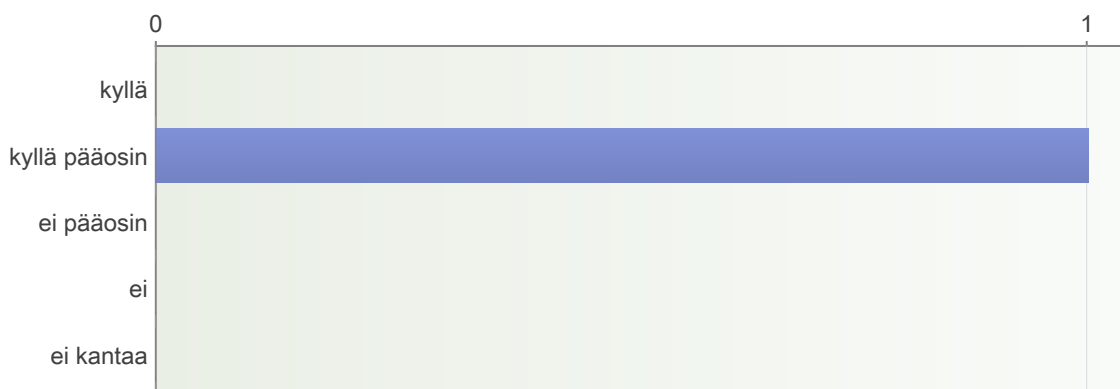
Vastaajien määrä: 1

- Peruspalvelut jakaantuvat suoraan valittaviin palveluihin ja palvelutaitoksen tuottamiin palveluihin, asiakassetelillä valittaviin palveluihin sekä henkilökohtaisen budjetin palveluihin. Tämä voi monimutkaistaa palveluja tarvitsevan potilaan asemaa nykytilanteeseen verrattuna.

Toisaalta mahdollisuus valita asiakkaan tarpeisiin erikoistunut palveluntuottaja voi parantaa hoidon vaikuttavuutta ja asiakkaan hoitoon sitoutumista sekä erilaisten uusien toimintamallien, kuten oma- ja itsehoitojärjestelmien sekä muiden sähköisten toimintamallien kuten etähoidon, hyväksymistä asiakkaan omassa palvelukokonaisuudessa.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

59. Vapaamuotoiset huomiot.

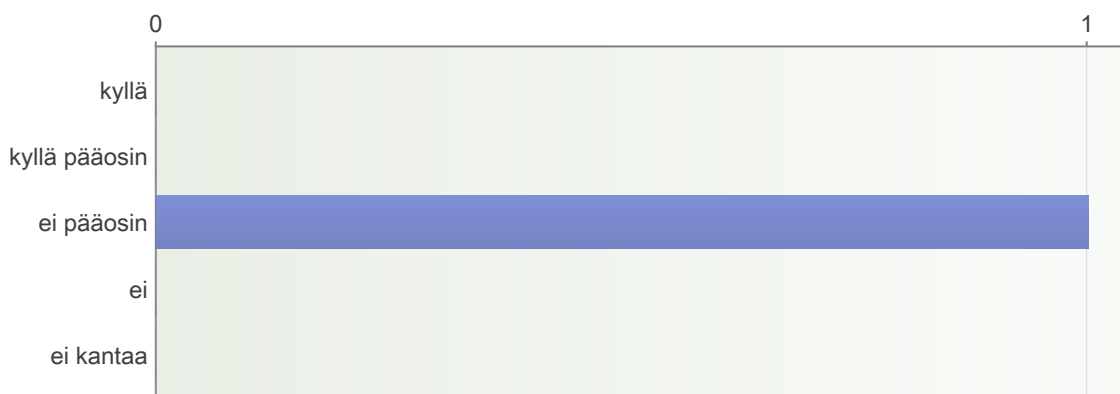
Vastaajien määrä: 1

- Periaatteessa valinnanvapaus antaa asiakkaalle lisää mahdollisuuksia valita oma palveluntuottaja. Uudistus voi myös nopeuttaa palveluun pääsyä, kun yksityisten suun terveydenhuollon palvelut saadaan täysimääräisesti ja samanarvoisina julkisten rinnalle. Riskinä on, että tämä mahdollistuu ainoastaan suurilla kaupunkiseuduilla, jolloin alueellista palvelujen yhdenvertaista saatavuutta ja kaikille kansalaisille todellista valinnanvapautta ei pystytä toteuttamaan.

Kaikkia toimijoita sitovana tavoitteena tulee olla myös suunterveyden edistäminen väestötasolla terveyseroja kaventaen. Vain näin saadaan estettyä myös kustannusten riistäytyminen sekä terveyserojen kasvu. On erittäin tärkeää, että ennaltaehkäisevä ja kansanterveyttä edistävä työ ei unohdu uudistusta toteutettaessa.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Vaikutusarvioinnissa on hyvin nostettu esille valinnanvapauslainsäädännön positiivisia vaikutuksia ja riskejä. Valmistelun keskeneräisyys ja loppuvaiheessa tehdyt muutokset vaikuttavat kuitenkin niin, että vaikutusarvioinnissa on puutteita. Lainsäädäntövaiheessa ei ole tietoa siitä, miten asiakkaat tulevat todellisuudessa käyttäytymään tai miten esimerkiksi yhtiömalli vaikuttaa hoitoketjujen kokonaisuuteen.

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Maakunta- ja sote-uudistus kokonaisuutena on tavoiteltava ja perusteltu suuri muutos Etelä-Savon maakunnassa. Jo nykyisellään maakunnassa on kaksi kaikkia sosiaali- ja terveystalvveluja järjestävää kuntayhtymää - Essote ja Sosteri. Maakunnan kuntien päätöksillä sote-palveluja on koottu yhteen. Vuodesta 2019 alkaen maakunta on sote-palvelujen järjestäjä ja mm. kahden nykyisen sairaanhoitopiirin keskussairaalapalvelut voidaan yhdistää maakunnan liikelaitoksen toiminnaksi. Toki jatkossakin keskussairaalapalveluissa on kaksi erityistason toimipistettä.

Sulkavan kunta on ulkoistanut sosiaali- ja terveystalvvelut yksityiselle toimijalle. Myös naapurikunnassa on tehty sama ratkaisu. Sopimukset siirtyvät osaksi maakunnallista sote-ratkaisua ja tätä kautta yksityiset toimijat ovat ulkoistaneiden kuntien kanssa osin mukana rakentamassa maakunnallista mallia. Näiden toimijoiden myötä uskomme myös maakunnan tulevan saamaan hyötyä lisääntyneiden valinnanmahdollisuuksien myötä. Sulkavan kunnan näkökulmasta tuleva maakuntasote-uudistus koetaan tarpeelliseksi, kunhan valinnanvapauteen liittyvien ongelmakohtien myötä pienten kuntien kohtaloksi ei tule se, että palvelut katoavat ja eriarvoistuminen sote-palveluiden osalta lisääntyy entisestään.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Usein vaikeudet sisältyvät nimenomaan implementointiin, jossa toimii vahvat sosiaaliset prosessit. Uuden järjestelmän onnistunut muodostaminen tarvitsee myös toimintakulttuurin muutosta, jota tuetaan hyvällä johtamisella. Toimeentulotuen perusosan siirto Kansaneläkelaitoksen hoidettavaksi on esimerkki muutoksesta, jossa pitkää toiminut toimintakokonaisuus jaettiin osiin eikä ei-aiottuja vaikutuksia otettu riittävästi huomioon järjestelmämuutoksessa. Maakunta- ja sote-uudistus sekä siihen liittyvä valinnan vapauden laajentaminen on vaatavuudeltaan moninkertaisesti suurempi uudistus sekä myös riskit ovat korkeat ja ne on kyettävä ennakoimaan ja ehkäisemään.

Valinnanvapaus on kannatettavaa, samoin asiakassetelin ja henkilökohtaisenbudjetoinnin kautta tapahtuva kumppanuus yksityisten markkinaehtoisten palvelutuottajien ja järjestötoimijoiden kanssa. Valinnanvapaudelle asetettujen tavoitteiden toteutuminen edellyttää, että asiakkailta, palvelujen tuottajilla ja järjestäjillä on riittävä osaaminen ja edellytykset toimia uudessa toimintaympäristössä.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.